

Op zoek naar Gods wil

Christus Triumfatorkerk, 6 oktober 2019

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: I Samuël 24

Komen

- Welkomstwoord en aankondigen aanvangslied door de ouderling van dienst
- Aanvangslied 'Goedemorgen, welkom allemaal' (Lied 288)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag Psalm 142

Lezen: Psalm 142: 1-6

¹Een lied van David.

David sprak dit gebed uit toen hij gevlucht was en zich in een grot verstopt had.

²Ik roep naar de Heer,
ik smeeek hem om hulp.

³Al mijn zorgen spreek ik uit,
ik vertel hem over mijn ellende.

⁴Heer, u weet wat ik meemaak,
ik ben wanhopig!

Mijn vijanden jagen op mij,
ze proberen me te grijpen.

⁵Ik zoek hulp,
maar er is niemand die mij ziet.

Nergens ben ik veilig,
iedereen vergeet mij.

⁶Daarom roep ik naar u, Heer,
want u beschermt me.

U bent alles wat ik nodig heb op aarde.

Zingen: Psalm 142: 1 en 6

- Kyriëgebed
- Glorialied 'Looft God, die zegent al wat leeft' (Lied 273: 1, 4 en 5)

Woord

- Met de kinderen
 - Gebed
 - Gesprek of verhaal
 - Lied met de kinderen 'Wonen overal nergens thuis' (lied 419)
- Schriftlezing: I Samuel 24: 1-9a (Annelies de Groot)
- Lied 'Hij de gesproken heeft een woord dat gáát' (lied 362: 1 en 2)
- Schriftlezing: I Samuel 24: 9b-23 (Annelies de Groot)
- Lied 'Hij de gesproken heeft een woord dat gáát' (lied 362: 3)
- Preek
 - Een **pentekening** uit 1660.
 - U herkent ongetwijfeld de stijl.
 - Het is een pentekening van Rembrandt van Rijn. Hij is te bewonderen in Wenen.
 - Drie figuren staan erop.
 - Centraal** de koning. Koning Saul.

Saul zondert zich af, “om zijn voeten te bedekken” heet het in verhullend taalgebruik in het Hebreeuws. Hij hurkte neer om zijn behoefte te doen, vertaalt onze Nieuwe Bijbelvertaling weinig poëtisch. Saul wordt hier in de bijbel vreselijk te kakken gezet. Letterlijk. En Rembrandt vat het prachtig in één beeld. **Links** op de tekening zien we nog net de lijfwacht van Saul. Zo dichtbij als het fatsoen het toelaat. Hij kijkt discreet de andere kant op.

Saul staat er in de meest kwetsbare positie.

Rechterelleboog op de knie, om niet om te vallen. Met de linkerhand houdt hij zijn koninklijke mantel omhoog om hem niet te bevuilen.

En dan **David**. In grove pennenstreken komt hij uit het donker van de grot tevoorschijn. Het **mes** dreigend omhoog geheven. De spanning is voelbaar in de tekening...

Daar zit de wispelturige koning. De man die David naar het leven staat. Daar zit de oorzaak van het ongeluk waar Israël in wordt gestort. De bron van het kwaad. Om hem, om deze Saul, moet David vluchten. Het bergland van Engedi in, deze keer. Een vreemdeling in eigen land, is hij, zich schuilhoudend in de onherbergzame streken van de woestijn.

Hoe lang houdt hij dat nog vol? Wanneer zal hij echt koning van Israël zijn?

Al die vragen zitten gevangen in dit beeld. En de belangrijkste is:

Wat zal David doen?

De aanmoedigingen van zijn mannen klinken door in het duister van de pennenstreken, in het blikkerende lemmer van het mes, dat dreigend boven Saul hoofd geheven wordt.

“Dit is je kans, man”

“Deze mogelijkheid is een godsgeschenk!”

“Dit is wat God bedoelde, toen hij zei: Ik zal je vijand aan je uitleveren”

“Nu kun je doen wat je goed dunkt”

En dat is **precies** de kritische vraag van dit verhaal aan ons.

Doen wat je goeddunkt. Doen wat goed is in je ogen. Vaak ook geformuleerd als doen wat goed is in Gods ogen.

Wat is er goed in Gods ogen? Wat vraagt God van mij vandaag? De scherpte van de vraag hangt in de lucht bij deze afbeelding van Rembrandt. Hoe weet ik dat – wat goed is Gods ogen?

En het lijkt zo duidelijk in dit verhaal.

Saul is met drieduizend man op weg naar David. Eindelijk weet hij waar David en zijn mannen zich schuilhouden in de wildernis. Saul zal voor eens en voor al een einde maken aan de guerrilla-oorlog van David. David zal kansloos zijn met zijn vreemdelingenlegioen!

Maar wat blijkt? Het is andersom. Saul wordt David zo in de schoot geworpen. Op zijn meest kwetsbare moment wordt hij overgeleverd aan David – de troonpretendent.

Dit is de dag, David! Dit is het moment. Deze kans mag je niet laten lopen!

Wat de mannen van David in zijn oor fluisteren, dat zijn de stemmen die hij zelf ook wel gehoord zal hebben - in zijn hoofd.

Dit kan toch geen toeval zijn. Dit moet toch Gods hand zijn, dat Saul nu precies hier, in de grot waar ik met mijn mannen zit, zijn behoefte moet doen?

God is je welgezind, David. Maak nu een einde aan de tirannie aan de goddeloosheid van Saul. Grijp de kans!

David doet het niet.

Niets is zo gevaarlijk als denken te weten wat God van je vraagt.

En als mensen om je heen beweren dat ze precies weten wat God wil, dan moet je helemaal argwanend worden. In naam van God zijn de geschiedenis door al heel wat misdaden verricht. Tot op de dag van vandaag. Te pas en te onpas wordt Gods heilige naam erbij gehaald. In Amerika misschien wat vaker dan hier. Of de naam van Allah – in aanslagen en oorlogen.

Mensen die denken te weten wat God van ons vraagt.

Dat moet argwaan opwekken. Daar moeten we kritische vragen bij stellen. Wie heeft er voordeel bij? Maakt het mensen vrij of juist niet? Is het uit liefde? Of beperkt het juist mensen?

Het lijkt zo voor de hand te liggen dat David nu zijn kans grijpt en toeslaat.

Maar hij doet het niet. Hij doet *wat hem goeddunkt*.

En dat is precies het tegenovergestelde dan het voor de hand liggende.

Want het is niet aan de mens om het recht in eigen hand te nemen.

Het is niet aan ons om de hand te slaan aan de gezalfde.

Deze kans uit duizenden, is voor David een verzoeking. Een verzoeking in de woestijn.

Het leven zou een stuk overzichtelijker worden als hij de verzoeking niet zou weerstaan.

Maar David biedt weerstand aan de quasi-religieuze argumenten van zijn mannen.

Vandaag is David geen opportunist, die in financieel of politiek opzicht gebruik maakt van een kans die hem geboden wordt. Hij weerstaat de verleiding.

Maar dat betekent niet dat David 'lief' is of 'aardig'. Hij snijdt de slip van de mantel van Saul af. Hij zet Saul in zijn hemd. David is geen heilige, maar hij weet wel zijn plaats. Hij eigent zich het koningschap niet voortijdig toe. Hij wacht op het ogenblik dat hem geschonken zal worden. Hij houdt zich staande tegen de valse theologie van zijn vrienden in. Al wordt zijn eigen lijdensweg daarmee verlengd.

In deze hoofdstukken uit I Samuel komt David tot driemaal toe in de verleiding om toe te geven aan de verzoeking. Om de makkelijkste weg te kiezen. De weg van de minste weerstand. Maar hij doet het niet.

Het lijkt op die andere verzoeking in de woestijn. Tot drie keer toe weerstaat Jezus in het Evangelie de verzoeking van Satan, de grote tegenspeler. Jezus wil geen macht afdwingen. Jezus dwingt mensen niet met magische kunstgrepen of politieke spelletjes om zijn macht te aanvaarden. Hij ziet af van die vormen van machtsuitoefening. Ook Jezus is geen opportunist. En zo schaart Jezus zich onder de machtelozen. Hij wil solidair zijn met de monddood gemaakten, de mensen aan de rand. En in de solidariteit met hen komt hij tot de werkelijke macht. Door de kwetsbaarheid, door het lijden en het onnavolgbare dienstbetoon heen, komt Jezus bij Gods macht. De macht van de liefde. De weerloze overmacht. Die macht, de macht van Gods liefde, stijgt uit boven alle menselijke macht. Van wapengekletter en grote monden. De macht van Jezus, van sterven en opstaan, is een omkering en veroordeling van alle macht die gepaard gaat met geweld.

David weerstaat de verzoeking.

Vandaag wel.

Als hij eenmaal koning is zal hij nog vaak genoeg in de verleiding komen, maar voor nu, voor nu wijst hij de enige weg. De weg van vertrouwen en overgave.

Wij gaan zo meteen aan tafel. Genodigd door de Jezus zelf.

Wij gaan aan tafel en leggen zoveel mogelijk af. Onze pretenties. Onze macht. Het idee dat we precies weten wat God van ons vraagt. En nog meer: onze vooringenomenheid, het idee dat we weten wat God van anderen vraagt. We laten de ander voor, en we delen. We delen van onze rijkdom. Aan de tafel van Heer is iedereen anders en toch gelijk. Even veel waard in de ogen van God.

We gaan aan tafel en stellen onszelf de kritische vraag van dit verhaal.

Wat is er goed in Gods ogen? Wat vraagt God van mij vandaag? Hoe doe ik, wat mij werkelijk goeddunkt? Hoe weet ik dat – wat goed is Gods ogen?

We breken en delen en God geeft het ons mee: daar waar liefde is, daar waar we kwetsbaar durven zijn naar elkaar, daar is God.

Aan de tafel van de Heer valt alle ballast weg. En zien we elkaar, zie je je zelf zoals je bent.

Aan deze tafel ben je kind van God. Amen.

- Muzikaal intermezzo
- Lied ‘Voor mensen die naamloos’ (Lied 647: 1, 2 en 3)

Tafel

- Voorbede
- Collecte
- Nodiging
- Tafelgebed

V: De Heer zal bij u zijn!

A: DE HEER ZAL U BEWAREN!

V: Verheft uw harten!

A: WIJ HEBBEN ONS HART BIJ DE HEER!

V: Dank de HEER, onze God!

A: Wij willen God danken!

V: (Dienstboek 226)...spreken wij ons voor U uit
en zingen wij U toe:

- Lied: lofprijzing (melodie van Psalm 118)

Heilig zijt Gij God, onze Vader,
van harte zingen wij Uw eer.
Gij blijft Uw schepping steeds genadig
in Jezus Christus onze Heer.
De aarde zal haar vruchten geven
van vrede en gerechtigheid,
de hemel zingt van eeuwig leven
Uw heerlijkheid vervult de tijd.

Hoor: hosianna in den hoge.

Gezegend Hij die tot ons komt
in 's Heren naam, voor aller ogen
gaat nu zijn naam van mond tot mond.

Hij spijzigt ons met hemels manna,
zijn lichaam is het levend brood.

Ja, in den hoge hosianna!

Hij schenkt ons leven door zijn dood.

- vervolg tafelgebed (Dienstboek 227)

- Lied: ‘De tafel van Samen’ (Lied 385: 1 en 2)

- vervolg tafelgebed (Dienstboek 227-228)

V: Bidden wij met de woorden die Jezus ons geleerd heeft:

A: Onze Vader.....

- Lied: De tafel van Samen' (Lied 385: 3 en 4)

- Breken van brood en schenken van de wijn
- Gemeenschap van brood en wijn
Tijdens de viering zingen we Taizé-liederen:
"Prijs de Heer mijn ziel" (Lied 103e – Nederlandse tekst)
"Blijf met uw genade bij ons" (Lied 256a – Nederlandse tekst)
"Ubi caritas" (Lied 568a)

Gaan

- Slotlied: 'Dank, dank nu allen God' (Lied 704)
- Zegen, gevolgd door gezongen "Amen"
- Orgelspel